

Veelgestelde vragen over zakendoen met Defensie

1. Wat is het verschil tussen inkopen en aanbesteden?
2. Wat is Europees aanbesteden?
3. Wat zijn de drempelbedragen voor de rijksoverheid?
4. Wat zijn 2A- en 2B-diensten?
5. Wat zijn selectiecriteria?
6. Wat zijn gunningscriteria?
7. Hoe geeft Defensie invulling aan 100% duurzaam inkopen?
8. Wordt er bij aanbesteden specifiek aandacht besteed aan het MKB?
9. Waar vind ik informatie over voorgenomen aanbestedingen?
10. Welke brochures zijn beschikbaar voor leveranciers?

1. Wat is het verschil tussen inkopen en aanbesteden?

Inkopen en aanbesteden zijn 2 begrippen die nauw met elkaar zijn verweven. Met het begrip inkopen (bij Defensie ook wel 'verwerven' genoemd) wordt bedoeld het verstrekken van opdrachten aan externe leveranciers voor de uitvoering van werken, het leveren van producten en verrichten van diensten.

Aanbesteden is een specifieke vorm van inkopen. Het begrip aanbesteden wordt gebruikt bij het verstrekken van opdrachten door overheidsorganisaties voor werken, leveringen en diensten volgens de Europese aanbestedingsregels. Als overheidsinstantie is Defensie verplicht zich hieraan te houden.

Verder wordt het begrip aanbesteden ook gebruikt voor het verstrekken van opdrachten voor werken volgens het Aanbestedingsreglement Werken 2005. Defensie is als één van de 4 bouwministeries verplicht dit reglement te volgen bij opdrachten voor werken boven de 1,5 miljoen euro.

2. Wat is Europees aanbesteden?

Europees aanbesteden is aanbesteden volgens door de Europese Gemeenschappen vastgestelde regels. De kern van de Europese aanbestedingsregels wordt op dit moment gevormd door 2 richtlijnen, te weten: de Richtlijn 2004/17/EG voor het plaatsen van opdrachten in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten (speciale sectoren) en de Richtlijn 2004/18/EG voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten. In Nederland zijn deze Richtlijnen omgezet in nationale wetgeving door middel van het Besluit aanbesteding speciale sectoren (Bass) en het Besluit aanbesteding overheidsopdrachten (Bao). Als overheidsorganisatie geldt voor Defensie het Bao.

In het Bao is een groot aantal voorschriften opgenomen die Defensie in acht moet nemen bij het verstrekken van opdrachten voor werken, leveringen en diensten die de toepasselijke drempelbedragen overschrijden. Deze verplichting geldt niet voor opdrachten die expliciet van de werking van het Bao zijn uitgesloten. Voorbeelden zijn arbeidsovereenkomsten, geheim verklaarde opdrachten en opdrachten voor specifiek militaire producten en diensten waarop artikel 296 van het EG-verdrag van toepassing is. Naast deze voorschriften is een aantal algemene beginselen van belang. De belangrijkste beginselen zijn gelijke behandeling, transparantie, non-discriminatie, objectiviteit en vertrouwelijkheid.

3. Wat zijn de drempelbedragen voor de rijksoverheid?

De drempelbedragen verschillen per soort opdracht (werken, leveringen en diensten). De drempelbedragen worden iedere twee jaar in Europees verband vastgesteld aan de hand van de gemiddelde dagwaarde van de euro. Met ingang van 1 januari 2010 gelden voor de centrale overheid de onderstaande drempelbedragen.

Soort opdracht	Drempelbedrag
Werken	4.845.000 euro
Leveringen	125.000 euro
2A Diensten (met uitzondering van categorie 5 en 8)	125.000 euro
2B Diensten (en 2A diensten categorie 5 en 8)	193.000 euro

Alle bovengenoemde bedragen zijn **exclusief** BTW.

4. Wat zijn 2A- en 2B-diensten?

Bij de aanbesteding van diensten bestaat een onderverdeling tussen diensten waarbij het volledige regime van de Europese aanbestedingsrichtlijnen van toepassing is (2A) en diensten waarbij slechts een zeer beperkt gedeelte van de Europese aanbestedingsrichtlijnen (2B) van toepassing is. De 2B-diensten zijn aangemerkt als diensten die geen bijdrage leveren aan de eenwording van de interne markt omdat de diensten door nationale dienstverleners (moeten) worden uitgevoerd. Bij 2B-diensten is het alleen verplicht om de gunning te publiceren en de algemene regels van het EU verdrag en de regels van technische specificatie in acht te nemen.

De onderverdeling is neergelegd in de richtlijn zelf en is in het Bao uitgewerkt in 2 bijlagen (2A en 2B), waarin verschillende categorieën van diensten zijn opgesomd.

5. Wat zijn selectiecriteria?

Selectiecriteria dienen om ondernemers te kunnen selecteren. Selectiecriteria worden onderverdeeld in een aantal categorieën: uitsluitingsgronden, inschrijving in beroeps- of handelsregister, geschiktheidseisen, criteria ter beperking van het aantal gegadigden.

Bij de uitsluitingsgronden wordt onder meer gekeken of een ondernemer niet is veroordeeld voor bepaalde delicten en of de ondernemer niet failliet is. Bij de geschiktheidseisen wordt gekeken of een ondernemer in staat is het gevraagde te leveren of uit te voeren. Een bedrijf moet bijvoorbeeld financieel gezond zijn en over voldoende gekwalificeerd personeel beschikken.

De toepasselijke selectiecriteria worden van tevoren bekendgemaakt. Bij deelname aan een aanbesteding moeten de ondernemers aantonen dat zij aan de selectiecriteria voldoen door het overleggen van daartoe strekkende bewijsstukken of wanneer de aanbestedende dienst dat toestaat door middel van eigen verklaringen.

6. Wat zijn gunningscriteria?

Het Bao kent twee gunningscriteria: de laagste prijs of de economisch meest voordelige inschrijving. Bij de laagste prijs houdt in dat de opdracht gegund aan de inschrijver de laagste prijs heeft aangeboden, voor zover hij niet is uitgesloten op grond van de selectiecriteria. Bij de gunning wordt bekeken welke aanbieder het meest aantrekkelijk is. Bij de economisch meest voordelige inschrijving, gaat de aanbestedende dienst na welke inschrijving de beste prijs-kwaliteitverhouding biedt.

In beginsel wordt voordat de opdracht wordt gegund eerst de gunningsbeslissing bekend gemaakt en wordt er vervolgens een termijn van 15 dagen (zogenaamde Alcatel-termijn of standstill-termijn) in acht genomen gedurende welke de opdracht niet wordt gegund. Binnen deze termijn kunnen belanghebbenden eventueel een rechtsmiddel aanwenden tegen de gunningsbeslissing. Aanbestedende diensten zijn overigens niet verplicht de voorgenomen opdracht na aanbesteding ook daadwerkelijk te gunnen.

7. Hoe geeft Defensie invulling aan 100% duurzaam inkopen?

Duurzaam inkopen betekent dat een organisatie bij haar inkoopbeslissingen naast prijs en kwaliteit ook rekening houdt met milieu- en sociale aspecten van de aan te schaffen producten en diensten.

Om invulling te geven aan de ambitie van 100% duurzaam inkopen zijn door de overheid voor een groot aantal produktgroepen duurzaamheidscriteria ontwikkeld. Het gebruik van de duurzaamheidseisen uit deze criteriadocumenten is binnen Defensie voorgeschreven. Voor de Rijksoverheid zijn de criteria opgesteld door Senter Novem/Agentschap.NL. Slechts in uitzonderlijke situaties kan van de eisen voor duurzaam inkopen worden afgeweken. Bijvoorbeeld als deze niet in overeenstemming kunnen worden gebracht met de eisen voor veiligheid, als de verwerving van een duurzaam product substantieel duurder is of als het aanbod onvoldoende is.

De criteria voor de sociale aspecten volgen in de loop van 2010-2011. Bij sociale aspecten gaat het om eerlijke handel, mensenrechten en het bevorderen van de toepassing van internationale arbeidsnormen. Het gaat hierbij primair om de fundamentele arbeidsnormen die zijn vastgelegd door de *International Labour Organization* (ILO) zoals bijvoorbeeld kinderarbeid, dwangarbeid en arbeidsomstandigheden.

8. Wordt er bij aanbesteden specifiek aandacht besteed aan het MKB?

Aanbestedende diensten binnen de overheid mogen geen enkel bedrijf, dus ook geen MKB, voortrekken bij gunning van opdrachten. De grondbeginselen van de Europese aanbestedingsregels eisen namelijk gelijke behandeling van alle ondernemers. Evenmin mag de overheid onnodige drempels opwerpen voor het inschrijven op aanbestedingen.

Hoe zorgt Defensie dat ook het MKB kan meedingen naar opdrachten?

- Door geen disproportionele zware eisen stellen aan ondernemers. De eisen moeten relevant zijn en in verhouding staan tot de aard en omvang van de opdracht.
- Door het toepassen van een zo eenvoudig mogelijke en voor marktpartijen zo goedkoop mogelijke aanbestedingsprocedure.
- Door het voorkomen van nodeloos clusteren van opdrachten tot één megaopdracht.
- Door het vragen van referenties die in verhouding staan met de opdracht.

9. Waar vind ik informatie over voorgenomen aanbestedingen?

Informatie over Europese aanbestedingen kunt u vinden op:

- www.aanbestedingskalender.nl
- www.ted.europa.eu

10. Welke brochures zijn beschikbaar voor leveranciers?

De volgende brochures zijn te downloaden op www.defensie.nl en www.rijksoverheid.nl:

- Zakendoen met Defensie
- Integriteit
- Hoofdpijnen van het Defensie Materieel Proces (DMP)